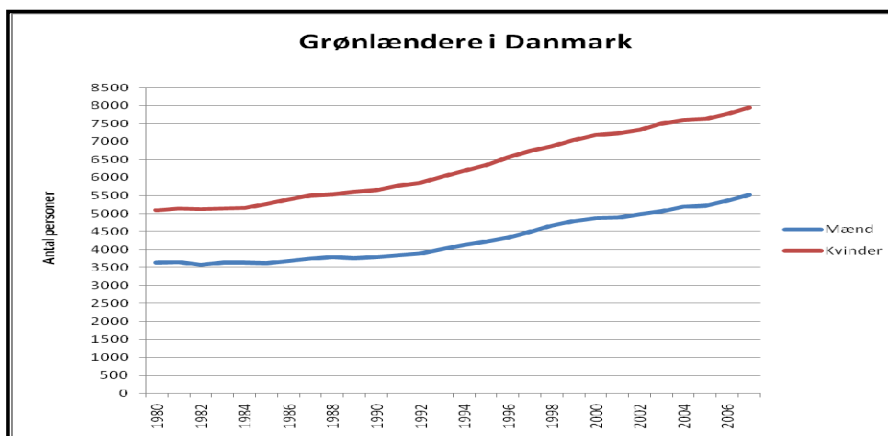

VI: Grønlændere i Danmark

Mobiliteten mellem Grønland og Danmark har været særdeles stor siden 1960'erne hvor moderniseringsprocessen medførte et stort inflow af dansk arbejdskraft og efterfølgende et stort udflow af grønlandere, ikke mindst grønlandske kvinder som indgik giftermål med de danske håndværkere.

Siden 1970'erne og ikke mindst i de sidste årtier har flytninger været tæt relateret til uddannelsesområdet, og når man ser på situationen siden etableringen af Hjemmestyret har netto-udvandringen været markant, og ikke mindst betinget af det forhold at mange parforhold mellem unge grønlandere og danskere etableres i tilknytning til uddannelsesophold i Danmark.

Den følgende oversigt viser netto-udvandringen fra 1980 og frem til i dag fordelt på køn.

Figur VI.01: Grønlændere i Danmark 1980-2007. Kilde: Danmarks Statistik.

Som det fremgår af grafen Som det fremgår, betød etableringen af Hjemmestyret at en række jobs flyttede har gruppen af grønlandske kvinder i Danmark været støt stigende over hele perioden, og generelt på et højere niveau end hvad der gælder for mændene. I tiåret omkring etablering af Hjemmestyret var der det følgende tiår tale om en stabilisering af antallet af grønlandske mænd i Danmark. Det hang sammen med den situation at Hjemmestyret medførte overdragelse af en række aktiviteter fra Danmark til Grønland, og at disse blev overtaget af grønlandere, først og fremmest grønlandske mænd. For kvindernes vedkommende ændredes situationen ikke markant, og det hidtidige mønster med netto-udvandring af grønlandske kvinder fortsatte i tiden fremover. Men efter en 10-års periode var en stor del af jobbene overtaget, og nettoudvandringen af grønlandske mænd fortsatte.

a) Baggrund for analysen

Analysematerialet til den foreliggende analyse udspringer af et initiativ taget af "Den Nordatlantiske Gruppe" ved Folketinget, og hænger sammen med en tilsvarende undersøgelse blandt færingers i Danmark. Formålet med analyserne har været at skabe en oversigt over gruppernes størrelse og de socio-økonomiske karakteristika for begge grupper.

De undersøgelser som har været gennemført har i første række været spørgeskemabaseret undersøgelser med udgangspunkt i repræsentative udsnit af grupperne ud fra folkeregister/CPR-registeroplysninger via Danmarks Statistik.

I tilfældet Grønlændere i Danmark har der været foretaget tre forskellige udvælgelser med fokus på tre forskellige grupper af personer. 1) Første generations grønlandere defineret som personer født i Grønland, hvor mindst en af forældrene er født i Grønland, og bosiddende i Danmark. 2) Anden generations grønlandere defineret som børn af 1. Generation som er født

enten i Grønland eller Danmark, og bosat i Danmark. 3) Og en tredje gruppe bestående af grønlændere som er tilflyttet Danmark i løbet af 2007-2008. I første udvælgelse af personer har der været foretaget et udtræk af en population på 7501 personer medens der i anden udvælgelse af personer har der været foretaget et udtræk af en population på 4663 personer. Og endelig har der fra gruppen af tilvandrede i perioden 2007-2008 bestående af 197 personer. I forhold til de tre grupper har der således indgået 495 personer fra 1. generation, 373 fra 2. generation og 81 fra de nyankommende.

i. Analysens hovedspørgsmål

Undersøgelsen karakteriseres af fem grupper af spørgsmål.

Den første gruppe omhandler grundlæggende faktorer omkring persongruppen. Eksempelvis køn, alder, umiddelbare familieforhold såsom husstandssammensætning, børn, boligforhold, oprindelsessted og lignende.

Den anden gruppe omhandler spørgsmål om de umiddelbare relationer til Danmark, herunder årsager til at flytte til Danmark, beskæftigelsesforhold, uddannelsesrelationer, herunder forudgående uddannelser fra Grønland, uddannelser i Danmark, efter- og videreuddannelse, m.v.

Den tredje gruppe af spørgsmål handler om familierelationer og sociale netværk i henholdsvis Grønland og Danmark, herunder eksempelvis spørgsmål om hyppighed i besøg til Grønland, deltagelse i grønlandske aktiviteter i Danmark og lignende.

Den fjerde gruppe handler om respondentens følelser og holdninger i forhold til Grønland og det grønlandske samfund. Det drejer sig om en gruppe af spørgsmål som fokuserer på kvalitative karakteristika vedrørende relationerne til det grønlandske samfund.

Endelig er der en femte gruppe af spørgsmål som ser på muligheder for tilbageflytning til Grønland, blandt andet i forhold til de planlagte nye økonomiske aktiviteter i relation til minedrift, aluminiumsproduktion og lignende.

ii. Spørgeskemaet, deltagelsen og repræsentativiteten

På samme måde som ved gennemførelsen af spørgeskemaundersøgelsen i Grønland har man også i undersøgelsen blandt grønlændere i Danmark benyttet sig af en kombination af telefoninterviews og internet indberetninger. Det samlede antal valide indberetninger har været 1833 stk hvoraf 1165 er telefoninterviews medens 668 er internetbærede indberetninger.

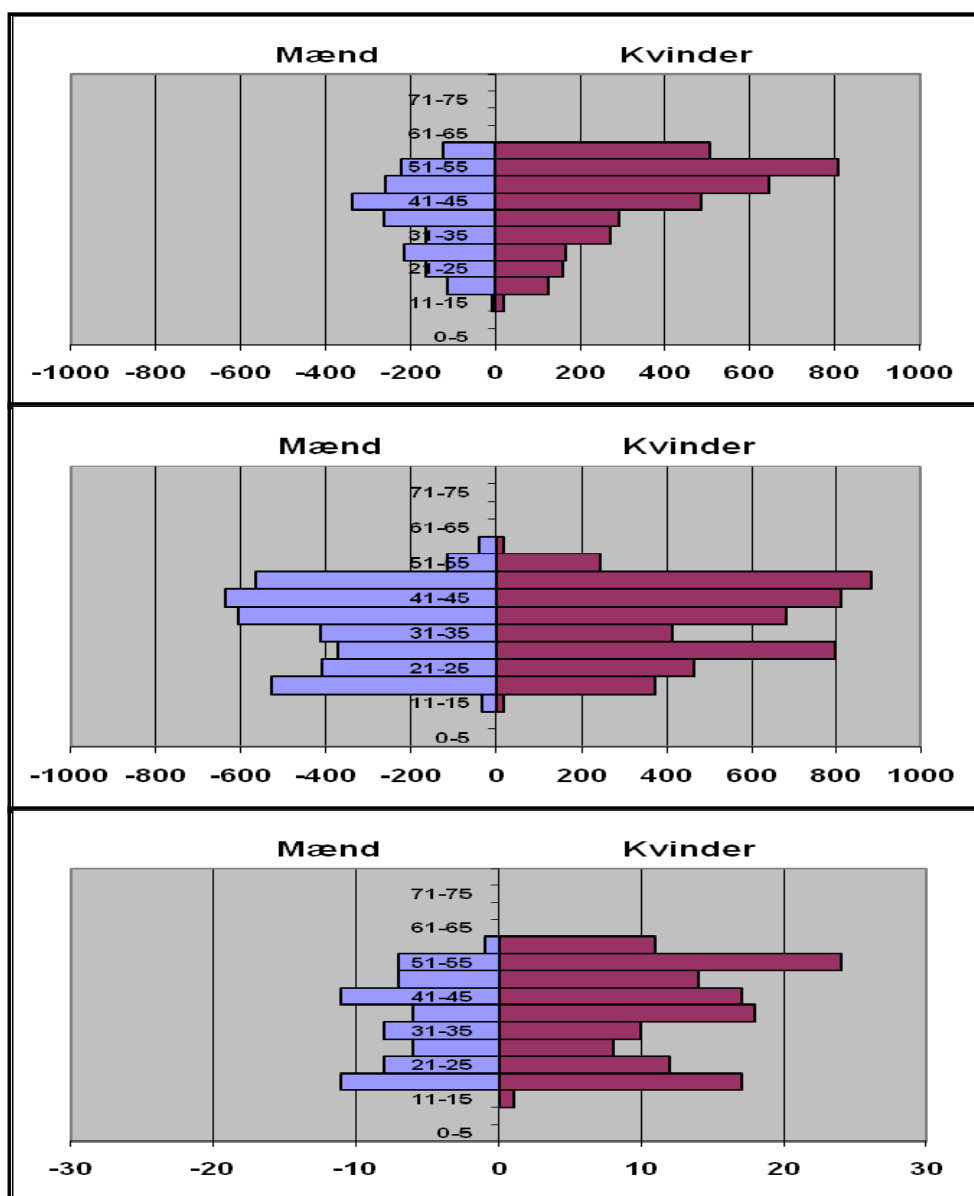
b) De adspurgte

Som nævnt er der tale om tre grupper af respondenter, gruppen af 1. Generations grønlændere, gruppen af 2. Generations grønlændere, og gruppen af nyligt tilflyttede personer. De følgende oversigter fokuserer på disse grupper.

i. Alder og køn

Aldersfordeling for de tre undersøgelsesgrupper fremgår af de følgende tre figurer, idet den øverste figur viser fordelingen blandt 1. Generations grønlændere, den midterste viser fordelingen blandt 2. Generations grønlændere, medens den sidste figur viser aldersfordelingen hos den gruppe af grønlændere som er flyttet til Danmark i perioden 2007 til 2008.

Gruppen af 1. Generations grønlændere reflekterer i høj grad det udvandringmønster som har været konsekvensen af moderniseringsprocessen i Grønland. For det første det meget store antal udvandrede kvinder som indgik giftemål med danske håndværkere som boede i Grønland i kortere eller længere tidsrum i 1960'erne og 1970'erne.

Figur VI.02: Aldersfordeling for de tre persongrupper: Øverst: 1. Generation grønlændere. Midt: 2. Generation grønlændere. Nederst: Grønlændere flyttet til Danmark 2007-2008. Graferne viser for 5-års grupper i intervallet 10 til 60 år hvor stor en del af befolkningsgruppen der befinder sig i de enkelte aldersgrupper

Aldersfordelingen viser desuden at den meget store dominans af udvandrende kvinder langsomt er blevet mere eller mindre balanceret gennem udvandring af mænd. Det relativt store fald i de yngre aldersgrupper når det gælder antallet af såvel mænd som kvinder, men specielt for kvindernes del, hænger sammen med udvandringskarakteristikken af førstegenerations grønlænderne, nemlig at det på den ene side drejer sig om et relativt bredt udsnit af aldersgrupperne, men især af uddannelsessøgende som, i forbindelse med uddannelsesophold i Danmark, vælger at blive, ikke mindst fordi de stifter familie.

Konsekvensen er, at der er et influx af nytillkommende primært i aldersgruppen 15 til 30 år, men hertil et vist inflow af arbejdsøgende i de fleste aldersgrupper. For gruppen af mænd er der øjensynlig en vis gruppe – ifølge figuren i aldersgruppen 31-35 år – som vælger at søge tilbage til Grønland efter endt uddannelse, men kompenseres senere i de lidt ældre aldersgrupper.

Når det gælder 2. Generations grønlændere er der tale om en langt mere balanceret fordeling, både mellem kønnene og imellem aldersgrupperne, og med en aldersfordeling som på mange måder svarer til den der gælder for den danske befolkning som helhed. Kønsmæssigt er gruppen dog stadig domineret af kvinder, men som det fremgår er der en relativ god balance omkring 400 personer i de fleste aldersgrupper. Og aldersmæssigt er der stadig tale om en klar todeling mellem en yngre persongruppe som typisk er uddannelsessøgende eller nyuddannede, og så en ældre persongruppe hvis beskæftigelse, sammenholdt med den grønlandske befolkning, i højere grad er relateret til erhvervsgruppen som forudsætter uddannelsesmæssige kvalifikationer. Aldersstrukturen minder helt generelt i højere grad om den gennemsnitlige danske eller den grønlandske storbystruktur end den gennemsnitlige grønlandske.

I kraft af det begrænsede antal personer der indgår i gruppen af nyankomne i 2007-2008 skal man være varsom med at tolke tallene, men dominansen af kvinder er dog et særdeles markant træk. Det gælder stort set samtlige aldersgrupper, men den markante overrepræsentation blandt de yngre og de ældre er særdeles tydelig. For de yngres vedkommende er det uddannelse der er hovedsagen, og for de ældre er det ofte en konsekvens af dødsfald hos den mandlige part, og den kvindelige overlevende som søger ophold nærmere ved børn og børnebørn. Det fremgår ikke så tydeligt af tallene for de viste år, men også hos ældre mænd i de højere socialgrupper er der tale om en relativ overrepræsentation, hvilket viser en ny tendens, nemlig udvandring af pensionister fra de højere socialgrupper der søger nærmere til børn og børnebørn i Danmark.

ii. Opvækst og ophold i Danmark eller i Grønland

Tilknytningsforholdet til henholdsvis Danmark og Grønland afspejles i høj grad gennem hvor og hvornår de enkelte personer har boet i henholdsvis Grønland og Danmark, og de to følgende tabeller angiver oplysninger vedrørende disse ophol. Dels oplysninger om hvor opvæksten er foregået, og dels om de enkelte personer har boet i Grønland ud over opvæksten.

	Hvor har du levet hovedparten af dine første 15 leveår		Andet sted
	Grønland	Danmark	
1. generation	3408	1894	38
2. generation	2852	5538	33
Nyankomne 2007-2008	193	3	1

Tabel VI.01: Opvækststed opgjort som det sted hvor hovedparten af de første 15 leveår har været tilbragt

Som det fremgår af oversigten har godt 2/3 af 1. Generations gruppen haft hovedparten af deres opvækst i Grønland, medens billedet er nogenlunde modsat når det gælder 2. Generations grønlændere idet godt 2/3 af denne gruppe er opvokset i Danmark. Det er imidlertid vigtigt at bemærke hvor stor en del af de to grupper som IKKE er opvokset i

henholdsvis Grønland og Danmark. Det siger noget om hvor fleksible grupperne er, og at det ikke nødvendigvis er opvækststedet som er afgørende for gruppen. For de nyankomne gælder det, som det fremgår, at det stort set udelukkende drejer sig om personer som er opvokset i Grønland.

	Har du på noget tidspunkt boet i Grønland?		
	Ja	Nej	Ubesvaret
1. generation	1708	225	3407
2. generation	2091	3480	2852
Nyankomne 2007-2008	4		193

Tabel VI.02: Spørgsmål om hvorvidt respondenterne på et tidspunkt har boet i Grønland

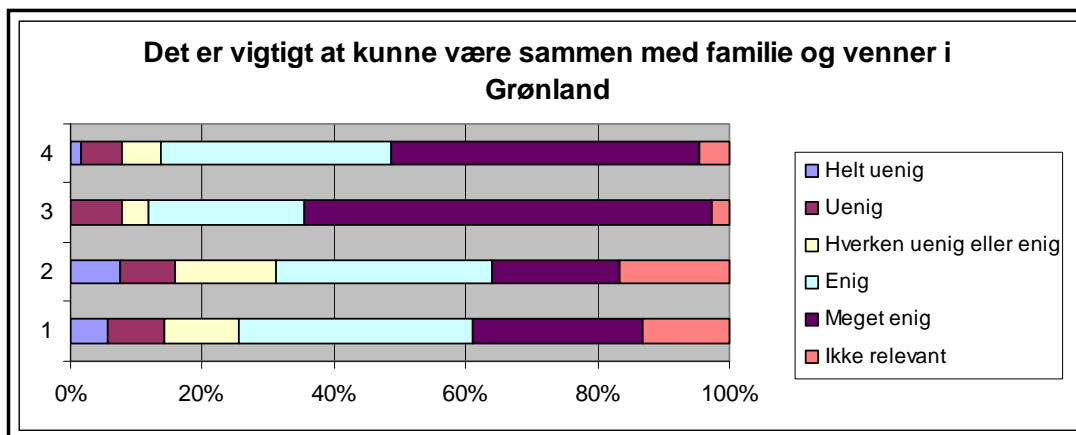
Som ventet har en relativ stor gruppe af 2. Generations grønlændere på et eller andet tidspunkt ud over under opvæksten boet i Grønland, men en vis usikkerhed gør sig gældende for data når så relativt mange 1. Generations grønlændere mod forventning gør opmærksom på at de ikke har boet i Grønland. I øvrigt er der et meget stort antal manglende besvarelser fra både 1. Og 2. Generations grupperne, og stort set samtlige personer hos de nyankomne.

c) Relationer til Danmark og Grønland

Et af de rigtig store spørgsmål for grønlændere i Danmark er relationerne til såvel det grønlandske som det danske samfund, og i forbindelse med undersøgelsen er der stillet en række spørgsmål hvor respondenterne bedes om at forholde sig til en række udsagn.

i. Net værk og familie

Det første spørgsmål handler om relationerne til familie- og vennenetværket i Grønland. Svarkategorierne går fra ”helt uenig” til ”meget enig”, idet en supplerende mulighed har været svaret ”ikke relevant”.

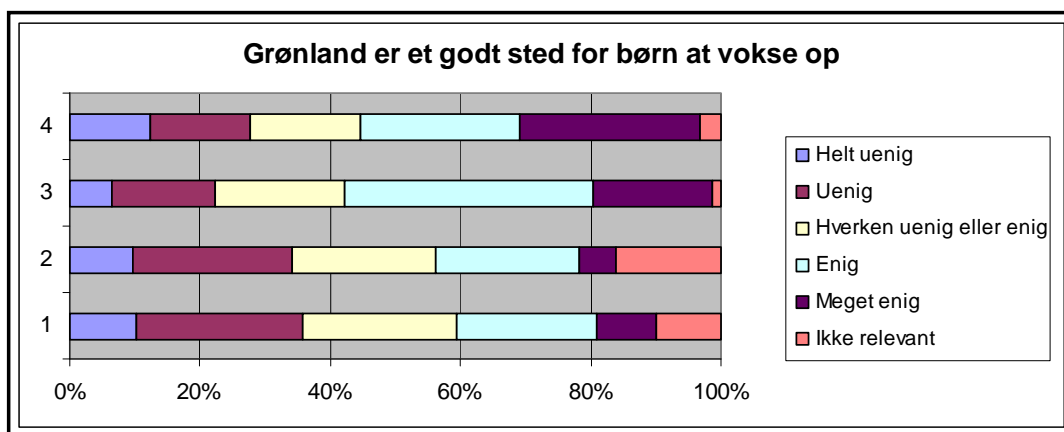

Figur VI.03: Svar på spørgsmålet: Det er vigtigt at kunne være sammen med familie og venner i Grønland

For sidstnævnte svarmulighed er det især 2. Generations grønlanderne som har valgt dette svar, medens op til 60% af gruppen af nyankomne fremhæver nødvendigheden af kontakten til netværk og familie i Grønland. Selv om procenten er noget mindre når det gælder 1. Generation er det stadig et spørgsmål af væsentlig betydning for denne generation, medens næsten 50% af 2. Generation finder spørgsmålet enten ikke relevant, eller af begrænset betydning. Som det skal vises senere handler det i høj grad om at den nærmere tilknytning til det danske netværk gennem hyppigere forbindelser hér bidrager til at relationerne til Danmark vurderes at være af større umiddelbar betydning.

ii. "Stedets" kvaliteter

For mange spiller de billeder man bærer på en væsentlig rolle i den samlede vurdering af relationerne til såvel det grønlandske som det danske samfund. Disse billeder skabes både gennem de personlige erfaringer, informationer som formidles gennem de personlige netværker, og de informationer som erhverves gennem pressen. Et eksempel på et sådan billede er eksempelvis forståelsen af det grønlandske samfund som opvækstmiljø for børn og unge. Mange film og nyhedsudsendelser i Danmark videreformidler forskellige former for indsigter – reelle såvel som forestillede – til et bredere publikum. Og for mange er det de eneste informationer der stilles til rådighed, hvilket let bidrager til et forvrænget billede af virkeligheden. Omvendt kan en overdreven idylisering af vilkårene resultere i den modsatte problematik.

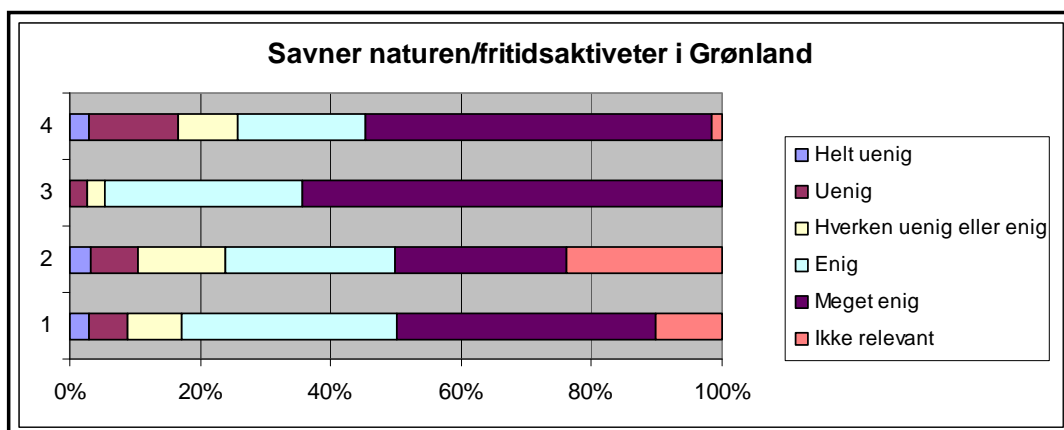
Figur VI.04: Svar på spørgsmålet: Grønland er et godt sted for børn at vokse op

I forhold til spørgsmålet om ”grønland er et godt sted for børn at vokse op” ses igen et billede hvor 2. Generations grønlandere i højre grad end de to andre grupper ikke umiddelbart finder et sådant spørgsmål særlig relevant. Omvendt er gruppen af nyankomne langt mere positive overfor spørgsmålet, medens først og anden generation minder relativt meget om hinanden, ikke mindst når det gælder vurderingen af problemerne med Grønland som et godt sted for børn at vokse op. Næsten 40 % af begge grupper ser problemerne, medens kun omkring 30 % finder at udsagnet er korrekt. Der er således tale om en relativ høj skepsis overfor Grønland som et passende socialt opvækstmiljø.

Der findes i undersøgelsen måling af en række andre parametre, men det generelle billede af disse er en vis skepsis overfor samfundets evne til at fungere som et tilstrækkeligt og tillidsvækkende opvækstmiljø.

Et helt anderledes billede viser sig når spørgsmålet er rettet mod naturen og de muligheder omgivelserne stiller til rådighed. Igen er 2. Generations-gruppen langt mere skeptisk overfor relevansen af spørgsmålet overhovedet med næsten en fjerdedel af respondenterne udtrykkende dette forhold. For alle tre grupper gælder det at kun en relativ lille del – omkring 10% - som forholder sig negativt overfor udsagnet, medens mellem 50% hos 2. Generation,

70% hos 1. Generation, og 85% hos gruppen af nyankomne peger på at savnet af naturen og fritidsaktiviteterne er af betydning. Betydningen af omgivelserne og fritiden har således tilsyneladende en anderledes værdi end spørgsmålet om det sociale miljø kan tilbyde.

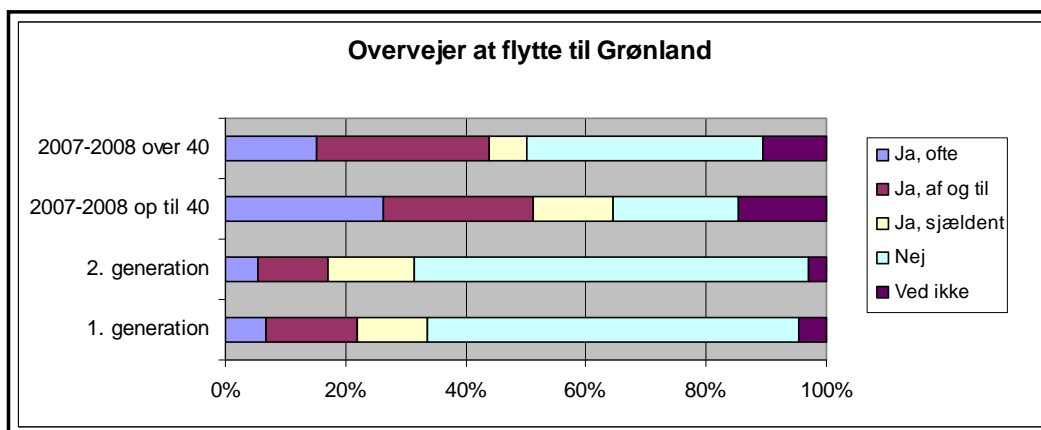

Figur VI.04: Svar på spørgsmålet: Savner du naturen/fritidsaktiveter i Grønland

Med den udformning af spørgsmålene kan det være svært at afgøre den præcise betydning de måtte have såfremt den adspurgte stod overfor en afgørelse om at skulle vælge mellem en bosættelse i Danmark overfor Grønland. Det er lettere at forholde sig kritisk overfor hvad man måtte opfatte som en konkret usikker social situation end overfor en noget mere abstrakt relation som ”omgivelserne”.

iii. Flytte eller ikke at flytte

Den præcise betydning af de enkelte elementer som indgår i det samlede mønster der afgør om man måtte foretrække det ene frem for det andet sted skal ikke diskuteres nærmere på dette sted. Men slutbilledet – overvejelserne om hvorvidt man måtte ønske at flytte til Grønland eller ej fremgår af følgende oversigt:

Figur VI.05: Svar på spørgsmålet: Overvejer du at flytte til Grønland

Som det fremgår af oversigten er der markante forskelle mellem gruppen af nytilkomne og både første og andengenerations grønlændere. Godt halvdelen af den førstnævnte gruppe har jævnlige og hyppige overvejelser om at flytte, medens det kun er godt 30 % plus/minus nogle procent der gør sig gældende for såvel første- som andengenerations gruppen, og heraf er det under 5 % som ofte gør sig disse overvejelser. Det er især bemærkelsesværdigt hvor relativt ens

de to grupper er. Men ud fra meget forskellige årsager. For førstegenerations gruppen handler det om at de har indlevet sig i det danske samfund, og derfor opfatter det som rammen for deres nuværende og fremtidige liv, på trods af eventuelle bånd tilbage til Grønland. Og for andengenerations gruppen handler det om at de, for de flestes vedkommende er født og opvokset i Danmark, og derfor opfatter sig som danskere mere end som grønlandere. Og det har selvsagt indflydelse på de overvejelser de måtte have i forhold til at flytte.

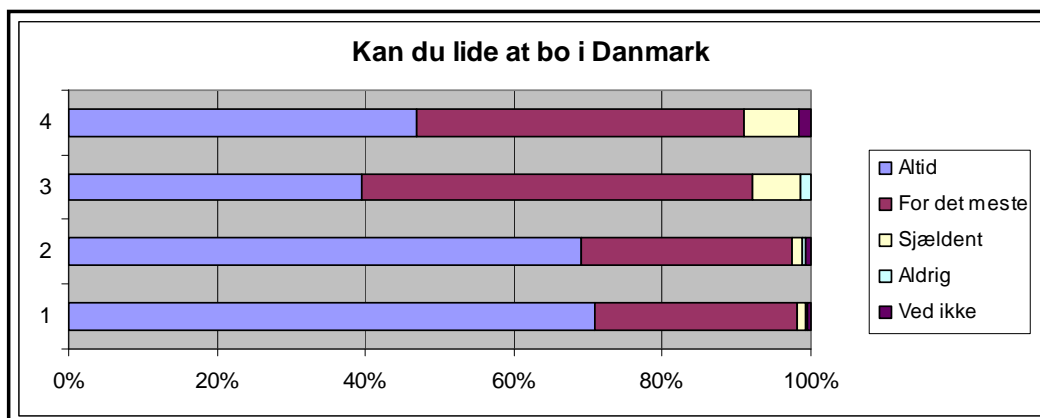
e) Et spørgsmål om tilknytning

Som antydnet fremfor afspejler reaktionen på spørgsmålet om overvejelser vedrørende flytning til Grønland meget forskellige relationer til såvel Grønland som Danmark, og disse relationer er yderligere uddybet gennem de følgende spørgsmål.

i. Tilknytning til Danmark

Et oplagt udgangspunkt er spørgsmålet om respondenterne overhovedet bryder sig om at bo i Danmark. Og som det fremgår af følgende oversigt er det helt klart ikke utilfredshed med det at bo i Danmark som er en afgørende parameter.

Som det fremgår er det for både første- og andengenerations grupperne svarene "altid" og "for det meste" som er svarene på spørgsmålet: "Kan du lide at bo i Danmark". Og forskellene i besvarelserne er særdeles beskedne, med variationer indenfor nogle ganske få procent i de enkelte svarkategorier.

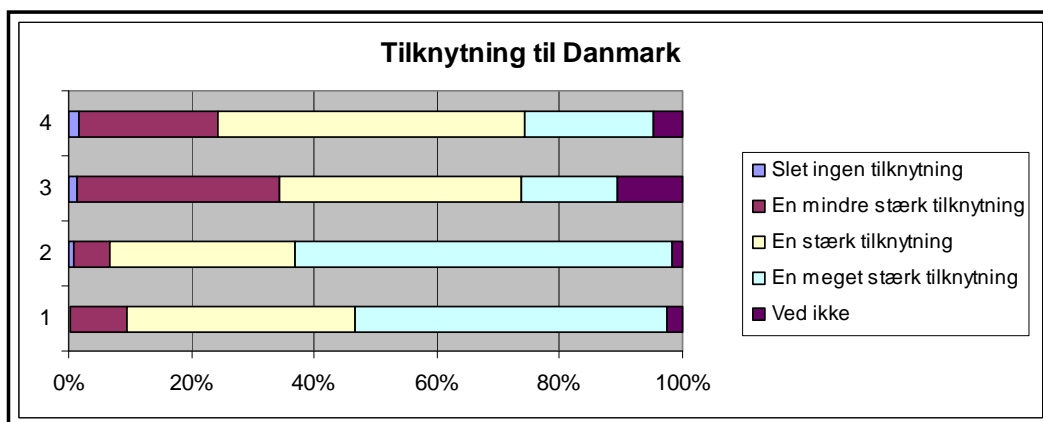
Figur VI.06: Svar på spørgsmålet: Kan du lide at bo i Danmark. Søjlerner repræsenterer: 1=første generation, 2=anden generation, 3=Nytilflyttede under 40, 4=Nytilflyttede 40 og derover.

Kun for gruppen af nytilkomne er der tale om en markant forskel, med en væsentlig lavere procentdel når det gælder den store interesse, og forskellen hænger helt klart sammen med en markant forskel i tilknytningen til Danmark..

Et er at bryde sig om Danmark, noget andet er spørgsmålet om i hvilket omfang denne følelse også afspejler et tilknytningsforhold. Og som det fremgår af figuren på næste side er det meget klart at der eksisterer en meget stærk tilknytning til Danmark. Som det fremgår gælder det for såvel første- som andengenerations grønlandere at de giver udtryk for en stærk eller meget stærk tilknytning til Danmark. Over halvdelen anfører således en meget stærk tilknytning og yderligere mellem 35 og 40 procent har en stærk tilknytning. I den lave ende er det fem procent eller derunder som anfører at de har en mindre stærk tilknytning.

For gruppen af nytilkomne er billedet noget anderledes, idet gruppen med meget stærk tilknytning er markant lavere – omkring 25% - men stadig ligger gruppen med stærk tilknytning med en sådan størrelse at over 60% stadig ligger i gruppen med stærk og meget stærk tilknytning. Til gengæld ligger en relativ stor gruppe på op til 30% med angivelse af en mindre eller slet ingen tilknytning, medens de sidste næsten 10% ikke har taget stilling til tilknytningsforholdet.

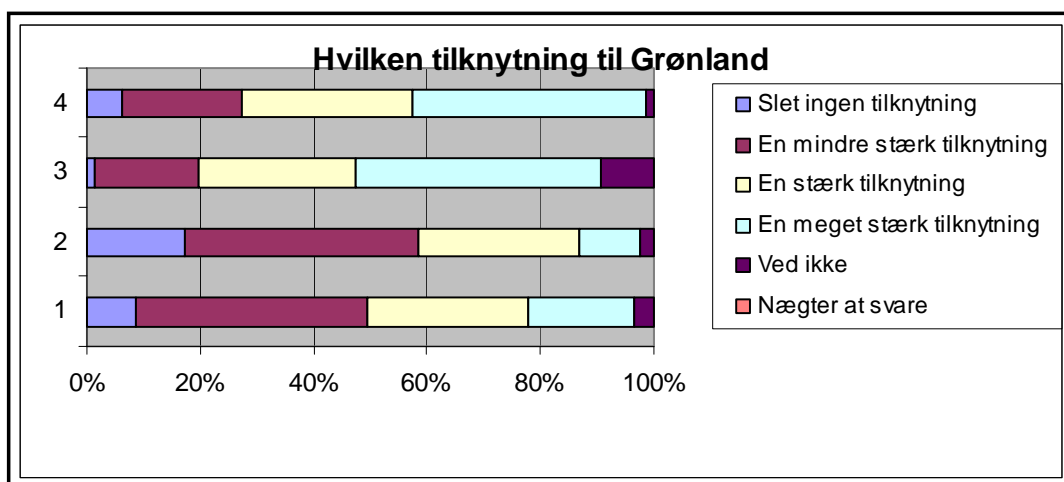

Figur VI.07: Respondenternes angivelse af deres tilknytning til Danmark. Søjlerne repræsenterer: 1=første generation, 2=anden generation, 3=Nytilflyttede under 40, 4=Nytilflyttede 40 og derover.

ii. Tilknytning til Grønland

Billedet af tilknytningsforholdet er markant anderledes når det gælder Grønland. Her er der for det første tale om markante forskelle mellem de tre persongrupper, og samtidig en stor spredning imellem besvarelseskategorierne.

For gruppen af nytilkomne er tilknytningen overvejende stærk og meget stærk, med omkring 65% af svarene placeret i disse kategorier. Men samtidig er det markant at en relativ stor gruppe ikke har taget stilling, ligesom næsten en fjerdedel nævner at de har en mindre stærk eller ingen tilknytning til Grønland.

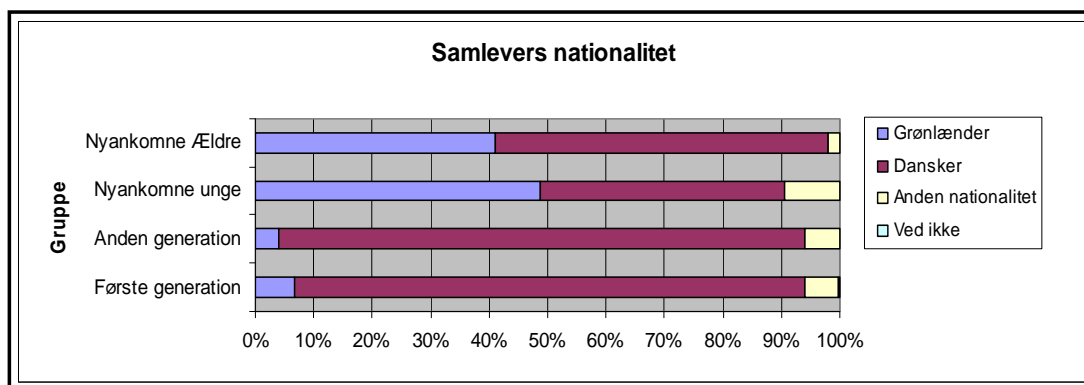
Figur VI.08: Respondenternes angivelse af deres tilknytning til Grønland. Søjlerne repræsenterer: 1=første generation, 2=anden generation, 3=Nytilflyttede under 40, 4=Nytilflyttede 40 og derover.

For første generations grønlændere er det bemærkelsesværdigt at godt halvdelen af respondenterne enten mangler tilknytning eller har en mindre stærk tilknytning til Grønland. Og hertil kommer godt 5% som ikke har nogen holdning til spørgsmålet. Så til trods for en identitet som grønlænder er tilknytningsforholdet til Grønland relativt svag.

Og mønsteret bliver særdeles klart når det gælder 2. Generations grønlænderne. Næsten 20% har ingen tilknytning eller har ikke taget stilling, medens 45% opfatter at de har en mindre stærk tilknytning til Grønland. Kun omkring 10% anfører at de har en meget stærk tilknytning, og yderligere mellem 25 og 30% har en stærk tilknytning til Grønland.

iii. Familierelationer

Alt i alt drejer det sig om markante forskelle mellem grupperne, og kun til en vis grad et modbillede til reaktionen på spørgsmålet vedrørende tilknytningforholdet til Danmark. Der er et klart billede af en gruppe af personer som af forskellige årsager har valgt at bosætte sig eller blive boende i Danmark, og af samme årsag viser et dominerende tilknytningsforhold hertil, medens tilknytningen til Grønland er af betydning, men helt klart også af sekundær karakter for størstedelen af gruppen.

Figur VI.09: Angivelse af respondenternes samlevers nationalitet. Søjlerne repræsenterer: 1=første generation, 2=anden generation, 3=Nytilflyttede under 40, 4=Nytilflyttede 40 og derover.

En ikke uvæsentlig faktor i den forbindelse er samlevers nationalitet der, for både første- og anden generations vedkommende udgøres af danskere i næsten 90% af tilfældene. Den tætte tilknytning til Danmark hænger utvivlsomt sammen med samleveren og det netværk af familierelationer og vennekreds som er tilknyttet. Kun godt 7% af første generations grønlændere har en grønlandsk partner, medens andre godt 5% udgøres af anden nationalitet. For 2. Generation grønlændere er procentdelen med grønlandske partnere yderligere lavere, omkring 3%, medens gruppen med anden nationalitet også for denne gruppe ligger omkring 5%.

For gruppen af nytilkommende er billedet markant anderledes. Der er tale om at godt halvdelen har grønlandske og den anden halvdel danske partnere, medens en lille gruppe på omkring 5% har partnere af anden nationalitet.

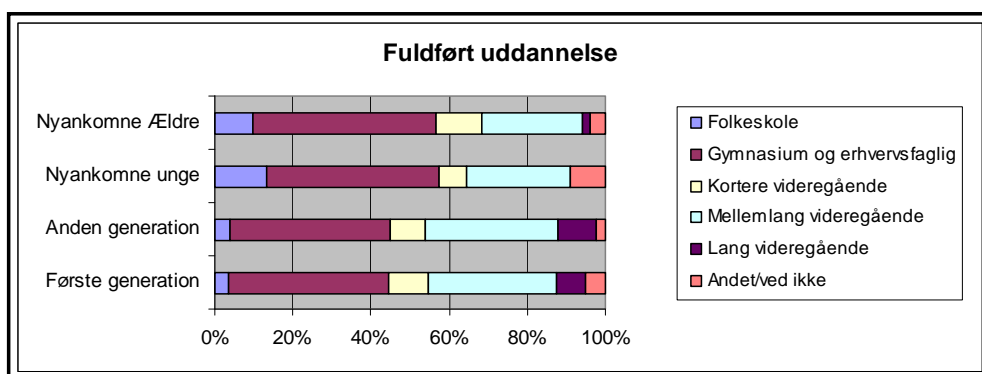
Partnerrelationen har således særdeles stor indflydelse for tilknytningsforholdet, hvor tilknytningen i høj grad genereres gennem de netværke af familie og venner som bidrager til at skabe relationer til lokalsamfund og de sociale relationer som er afgørende for fællesskabsfølelsen og derigennem for tilknytningsforholdet. Og i den forbindelse er det afgørende ikke om tilknytningen skabes gennem egne eller de skabes gennem partnerens relationer. Og for personer med børn i allerhøjeste grad også gennem børnenes relationer til omgivelserne. Helt samme forhold blev diskuteret i forbindelse med den del af analysen som fokuserede på forholdene i Grønland og hvilke faktorer der påvirker flytningsmønstrene dér.

c) Uddannelsesrelationer

Et væsentligt forhold i tilknytning til grønlændere i Danmark er spørgsmålet om uddannelse. For det første fordi langt hovedparten af de videregående uddannelser gennemføres i Danmark, både på grund af den tradition der er opbygget, og fordi det eksisterende aftalesystem om grønlandske studerendes i Danmark er en økonomisk fordel set fra grønlandsk side. For det andet fordi jobmuligheder for grønlændere med mellemlange og lange videregående uddannelser er langt større i Danmark end i Grønland. Og for det tredje fordi særdeles mange forhold mellem grønlændere og danskere etableres i forbindelse med uddannelsesopholdene ved de danske uddannelsesinstitutioner.

i. Uddannelsesniveau

Af disse grunde er spørgsmålet om relationerne mellem uddannelse grønlændere i Danmark et særdeles centralt emne. I tillæg til spørgsmålene om de specifikke karakteristika omkring uddannelsesstatus for gruppen er der desuden det potentiale som denne udgør for det grønlandske samfund, blandt andet i forhold til de planlagte økonomiske aktiviteter omkring råstof og ressourcer.

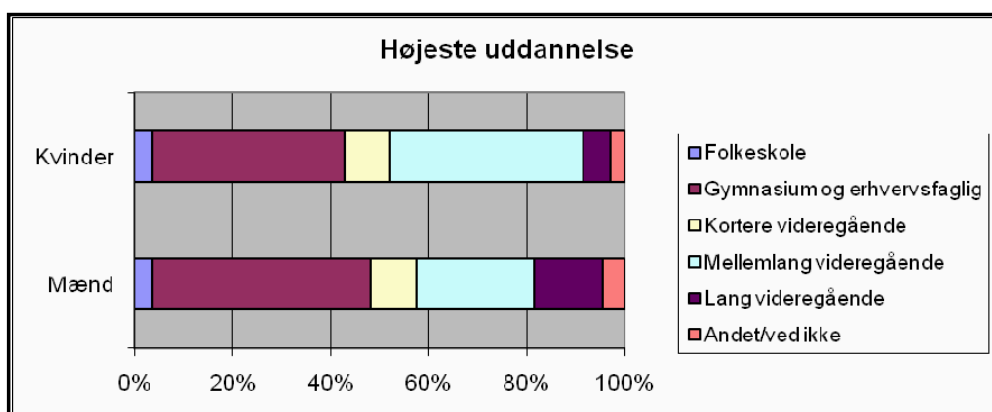

Figur VI.10: Niveau for fuldført uddannelse i respondentgruppen. Søjlerne repræsenterer: 1=første generation, 2=anden generation, 3=Nytilflyttede under 40, 4=Nytilflyttede 40 og derover.

Ved gennemgangen af de uddannelsesmæssige karakteristika skal det fremhæves at oversigterne er baseret på de indberetninger som er givet fra respondenterne. Og da ikke alle har svaret på uddannelsesspørgsmålene er der tale om et datasæt med visse mangler.

Oversigten ovenfor giver et overblik over den uddannelsesmæssige status for gruppen af grønlændere i Danmark, og som det fremgår er der to væsentlige karakteristika. For det første at uddannelsesniveaet ligger betydeligt over niveaet i Grønland. Faktisk ligger det særdeles højt, også set i en dansk sammenhæng. For det andet at uddannelsesniveaet for 2. Generations grønlændere ligger på et højere niveau end hvad der gælder for 1. Generations gruppen. Niveaet er højt for 1. Generation, men specielt indenfor de lange videregående uddannelser er der tale om en markant øgning for gruppen af 2. Generations grønlændere.

Når det gælder gruppen af nytilkomne er der til gengæld tale om et markant lavere uddannelsesniveau, ikke mindst når det gælder de mellemlange og lange videregående uddannelser, medens gruppen af personer som har folkeskolen som baggrund er markant større. Det hænger selvfølgelig sammen med det forhold at mange af de nyankomne netop kommer til Danmark for at erhverve en uddannelse, enten indenfor det erhvervsfaglige uddannelsessystem eller også i forhold til systemet af videregående uddannelser.

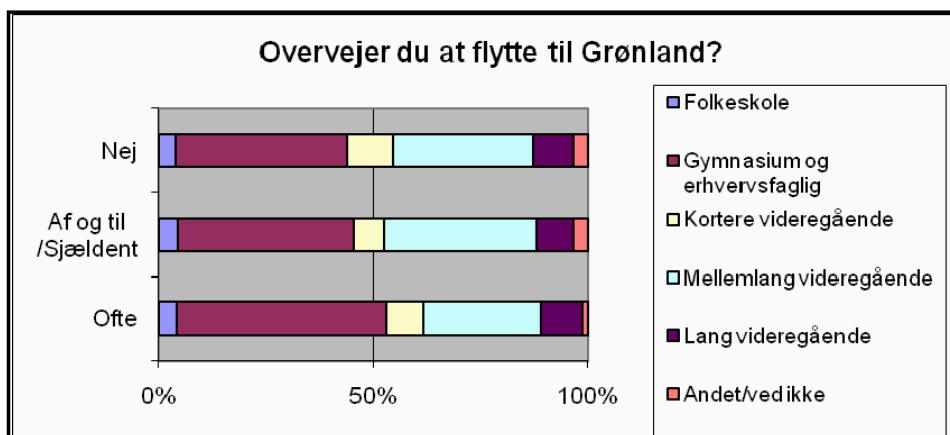
Figur VI.11: Fordelingen af respondentgruppens kvinder og mænd på højeste uddannelse

For det andet bekræfter oversigten ovenfor det mønster som har karakteriseret uddannelsesområdet de sidste årtier, nemlig at kvinder i stadig stigende omfang er blevet dominerende på uddannelsesområdet, og at denne proces ses startende på de uddannelsesmæssige lavere niveauer, og skridt for skridt bevæger sig ind på de lange videregående uddannelsesområder.

Som det fremgår af figuren ligger de grønlandske mænd med godt halvdelen indenfor folkeskole og gymnasiet samt et bredt udsnit af erhvervsfaglige uddannelser, medens denne gruppe ligger betragteligt lavere hos kvinderne. For kvindernes vedkommende er det især de mellemlange videregående uddannelser der dominerer, idet denne gruppe udgør næsten 40% mod mændenes lidt over 20%. Kun når det gælder de lange videregående uddannelser ligger de grønlandske mænd stadig højere end hvad der gælder for kvinderne. Men med antallet af studerende såvel i Grønland som i Danmark er det kun et spørgsmål om relativ kort tid inden dette mønster vil være ændret.

ii. Uddannelsesniveau, tilknytning og flytning

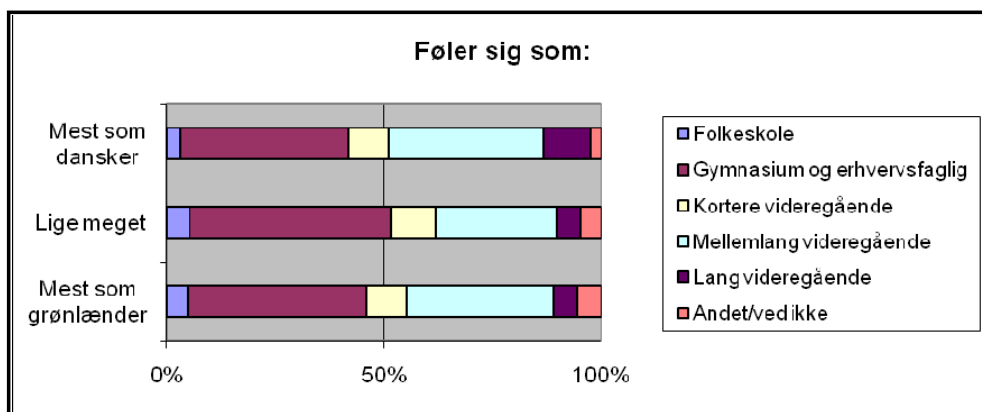
Spørgsmålet om uddannelsesniveaus indflydelse på eventuelle beslutninger om at flytte til Grønland illustreres af følgende figur som viser tre forskellige svarkategorier i forhold til besvarernes uddannelsesniveau.

Figur VI.12: Forskelle i besvarelse af spørgsmålet "Overvejer du at flytte til Grønland?" på uddannelsesniveau.

Som det fremgår er der en klar sammenhæng mellem uddannelsesniveau og overvejelser om flytning således at et lavere uddannelsesniveau er tættere relateret til et lavere uddannelsesniveau, medens det omvendte forhold gør sig gældende for personer uden overvejelser om at flytte. Det hænger sandsynligvis sammen med de respektive arbejdsmarkeder hvor mulighederne for at udnytte de længerevarende uddannelser er væsentligt større i Danmark end i Grønland. Som det fremgår er der dog ikke tale om en entydig sammenhæng men mere om en tendens.

Betydningen af tilknytningen til henholdsvis Danmark og Grønland som det afspejles i følelsen af om man er dansker eller grønlander viser ingen klar sammenhæng til uddannelsesniveaut. Godt nok er uddannelsesniveaut blandt personer som mest føler sig som dansker højere end hos gruppen der føler sig mest som grønlander, og det gælder især gruppen af personer med videregående uddannelse. Men uddannelsesniveaut er – som det fremgår af følgende figur – klart lavere i gruppen af personer som føler sig lige meget som dansker som grønlander.

Figur VI.13: Angivelse af respondentgruppens følelse af tilknytningsforhold fordelt på uddannelsesniveau.

Selv om forskellene mellem svarene i forhold til uddannelsesniveau ikke er markante kan det ikke desto mindre få indflydelse på hvorledes reaktionen på nye økonomiske aktiviteter i

Grønland kan vise sig i gruppen af Grønlændere i Danmark, idet typen af aktivitet kan være afgørende for hvem der kan vise sig at være tiltrukket af de nye erhvervs muligheder.

d) Erhvervsrelationer og de nye aktiviteter

Et aktuelt spørgsmål i relation til ovenstående diskussion er de mulige konsekvenser af opbygning af råstof- og energiproduktion samt planerne om etablering af aluminiumsværket i Maniitsoq. I denne sammenhæng er der for alle tre gruppers vedkommende blevet rejst spørgsmålet om hvorvidt etableringen af minedrift, et aluminiumsværk og andre store projekter måtte have indflydelse på hvorvidt de enkelte kunne tænke sig at flytte til Grønland. Svarene fremgår af den følgende tabel som viser fordelingen af svarene ikke alene for de enkelte grupper, men også fordelt efter køn.

Har planerne om minedrift, et aluminiumsværk og andre store projekter indflydelse på om du vil flytte eller ej?					
ALLE	Alle, Antal				
Gruppe	Ja	Nej	Svarer ikke	Ved ikke	I alt
Første generation	350	4930	5	56	5341
Anden generation	601	7702	0	120	8423
2007-2008	25	168	0	4	197
I alt	975	12800	5	181	13961
Alle, Procentvis fordeling					
Første generation	6,6	92,3	0,1	1,0	100
Anden generation	7,1	91,4	0,0	1,4	100
2007-2008	12,7	85,3	0,0	2,0	100
I alt	7,0	91,7	0,0	1,3	100
MÆND	Mænd, Antal				
Gruppe	Ja	Nej	Svarer ikke	Ved ikke	I alt
Første generation	220	1637	0	5	1862
Anden generation	357	3287	0	71	3715
2007-2008	15	49	0	1	65
I alt	593	4973	5	78	5649
Mænd, Procentvis fordeling					
Første generation	11,8	87,9	0,0	0,3	100
Anden generation	9,6	88,5	0,0	1,9	100
2007-2008	23,1	75,4	0,0	1,5	100
I alt	10,5	88,0	0,1	1,4	100
KVINDER	Kvinder, Antal				
Gruppe	Ja	Nej	Svarer ikke	Ved ikke	I alt
Første generation	130	3292	5	52	3479
Anden generation	343	4415	0	49	4807
2007-2008	10	119	0	3	132
I alt	383	7826	5	104	8318
Kvinder, Procentvis fordeling					
Første generation	3,7	94,6	0,1	1,5	100
Anden generation	7,1	91,8	0,0	1,0	100
2007-2008	7,6	90,2	0,0	2,3	100
I alt	4,6	94,1	0,1	1,3	100

Tabel VI.03: Besvarelse af spørgsmålet om minedrift, et aluminiumsværk og andre store projekter kan have indflydelse på om respondenterne ønsker at flytte eller ej.

Langt hovedparten af besvarelserne anfører at de nye aktiviteter ingen indflydelse vil have på deres eventuelle beslutninger vedrørende flytning. For både første- og anden generation drejer det sig om over 90% af respondenterne der ikke ser den slags aktiviteter som måtte komme på tale vil virke tiltrækkende. For gruppen af nyttilkomne er den positive holdning markant større idet mere end 12% faktisk finder at muligheden vil påvirke beslutningsprocessen.

Selv om interessen er moderat er det ikke desto mindre en samlet gruppe på omkring 1000 mennesker som gennem undersøgelsen viser en vis interesse for aktiviteterne, og som måtte

være påvirkelige med hensyn til eventuelt at flytte tilbage til Grønland for at blive involveret i de nye aktiviteter. Som det har været diskuteret i tidligere sammenhænge må udsagnet om at man måtte være interesseret ikke det samme som et tilsagn, idet kun en mindre del af gruppen i givet fald og under normale omstændigheder ville vælge at flytte.

Variationerne bliver langt større når der opdeles på køn. Ikke uventet er den positive holdning langt større blandt mænd end blandt kvinder. Hvor omkring 10% af mændene i gruppen af første og anden generation ser positivt på muligheden ligger procenten under 5 når det gælder kvinderne.

Inden for gruppen af mænd er det klart de nytilkomne der viser den største interesse idet næsten en fjerdedel af denne gruppe vil kunne tiltrækkes af aktiviteterne. Som det fremgik af analysen af uddannelsesniveaue i de tre grupper ligger niveauet generelt lavere blandt de nytilkomne, og kravet til kvalificeringsniveauet i eventuelle jobs ligger dermed også lavere i gruppen.

I forholdet mellem første og anden generation blandt mændene er det interessant at det faktisk er første generation der viser den største interesse, og dermed en større åbenhed overfor mobilitet. Årsagen hertil kan sandsynligvis findes i tilknytningsforholdet til Danmark kombineret med en yngre gruppe som har stiftet familie, og derigennem viser sig mindre mobil. I kvindegruppen er forholdet det modsatte idet netop første generation viser en markant mindre interesse end anden generation. Her er det ikke mindst aldersfordelingen som afspejles i besvarelsen, idet denne gruppe generelt er ældre end de andre grupper som indgår i undersøgelsen.

Hvis du flytter til Grønland, hvor vil du så flytte hen?				
Sted	Første generation	Anden generation	2007-2008	I alt
Nuuk	973	1.247	53	2.273
Sisimiut	165	310	11	486
Ilulissat	120	210	10	339
Qaqortoq	78	171	12	262
Ammassalik	88	89	3	179
Aasiaat	62	93	8	163
Narsaq	37	122	1	160
Ved ikke	58	76	1	135
Maniitsoq	30	71	4	105
Paamiut	18	50	0	68
Udenfor kom. Indd.	7	55	3	65
Uummannaq	30	33	0	63
Nanortalik	52	5	1	58
Upernavik	23	27	3	53
Qasigiaanguit	25	16	0	41
Qeqertarsuaq	0	33	1	35
Qaanaq	5	27	0	32
Ivittuut	13	0	0	13
Qullissat	7	5	1	13
Kanaatsiaq	0	11	0	11
Ittoqortoormiit	0	5	0	5
I alt	1.790	2.657	114	4.561

Tabel VI.04: Hvis respondenterne flytter til Grønland, hvor ønsker de så at flytte til?

Spørgsmålet om hvorvidt man vil være tiltrukket af eventuelle nye økonomiske aktiviteter i Grønland og som følge heraf flytte til grønland kan, som tidligere nævnt, ikke nødvendigvis afklares bare ved at se på udsagn desangående. Der kan være langt fra overvejelse til handling, og en af de mulige indikationer på om der ligger en mere klar stillingtagen til muligheden kan

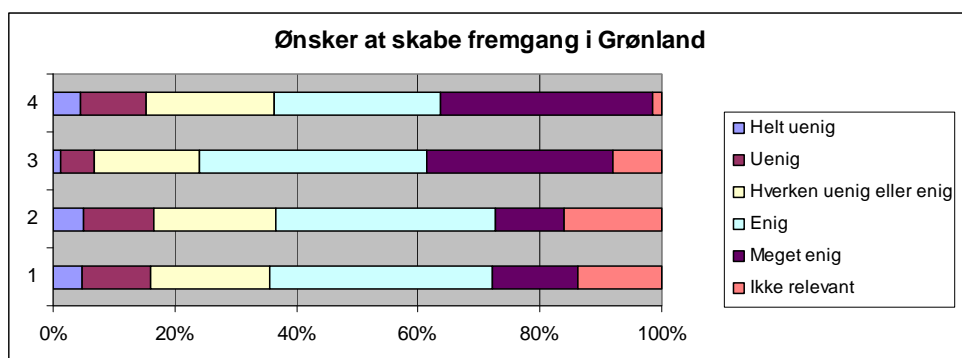

indikeres gennem valg af ”ønskested” når der spørges til hvor man eventuelt kunne tænke sig at flytte til såfremt flytning blev en realitet. Tabellen ovenfor viser listen over valgte steder sorteret efter svarenes hyppighed. Og som det fremgår ligger valgene i første række på de gamle kommuner med de største byer, først og fremmest Nuuk, fulgt af Sisimiut, Ilulissat og Qaqortoq. Men bemærkelsesværdigt ligger Ammassalik kommune meget højt på listen, foran adskillige større kommuner på Vestkysten. Det er lidt mærkværdigt at Qullissat er medtaget i listen, og at stedet faktisk har fået flere valg end eksempelvis Kangaatsiaq og Ittoqortoormiit kommuner ligger lavere rent valgmæssigt.

f) Prioriteringer og perspektiver

Hvad undersøgelsen demonstrerer er, at valg af strategi i forhold til eventuelt at flytte til Grønland ikke nødvendigvis har en klar tilknytning til at der eksempelvis åbnes for nye økonomiske aktiviteter som skaber et større antal jobs. Det at vælge at flytte fra Danmark til Grønland hænger sammen med en lang række elementer hvis individuelle prioriteter har relation til alder, husstandssammensætning, familierelationer i Danmark og i Grønland, samlevers/ægtefælles oprindelse, begges uddannelse og flere andre faktorer. Og i tillæg hertil skal nævnes yderligere to faktorer.

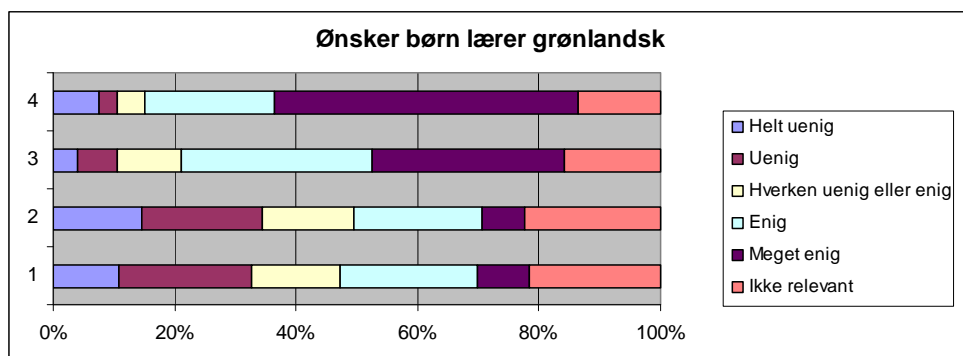
Den første faktor handler om udviklingsprocessen i Grønland. Som tidligere anført er der en række kritikpunkter vedrørende de aktuelle sociale og økonomiske betingelser i Grønland som kan bidrage til at man afholder sig fra at overveje eventuelle flytningsmuligheder. Som modsætning hertil kan spørgsmålet om at komme til at indgå som bidragsyder til en positiv udviklingsproces være en væsentlig faktor.

Figur VI.14: Respondenternes svar på spørgsmålet om man ønsker at bidrage til at skabe fremgang i Grønland. Søjlerne repræsenterer: 1=første generation, 2=anden generation, 3=Nyttilflyttede under 40, 4=Nyttilflyttede 40 og derover.

Som det fremgår af figuren ovenfor er der tale om en meget jævn fordeling af svarene på de enkelte svarkategorier, idet der dog er en relativ stor gruppe på omkring 15% for første og anden generation som ikke finder spørgsmålet relevant. For dem der tager stilling er godt en femtedel helt uenige eller uenige, medens en anden femtedel hverken er uenige eller enige. Det betyder at godt tre femtedele enten er enige eller meget enige i ønsket om at skabe fremgang i Grønland. Variationerne mellem første og anden generation er meget beskedne, medens gruppen af nyankomne afviger en del ved at næsten en tredjedel er meget enige i udsagnet. Den relativt markante positive holdning til spørgsmålet synes at indikere en relativ stor interesse for i praksis at flytte til Grønland. Og det er en relativ stor del af gruppen som forholder sig positivt til de nye økonomiske aktiviteter som samtidig har et ønske om at bidrage til at skabe fremgang i Grønland.

En anden indikation på en aktiv positiv holdning til at indgå i det grønlandske samfund er spørgsmålet om brugen af det grønlandske sprog. Der er to dimensioner af overvejelser i denne sammenhæng. For det første personens eget forhold til sproget og muligheden for at håndtere det grønlandske sprog. Den anden dimension handler om hvorvidt eventuelle børn skal lære grønlandsk. I kraft af det grønlandske sprogs placering i undervisningen er et positivt svar på dette spørgsmål en åbenhed overfor muligheden af at skulle indgå i det grønlandske samfund. Som det fremgår af oversigten nedenfor er der tale om en stor gruppe af respondenter som ikke finder spørgsmålet relevant, og det hænger sammen med at mange af respondenterne er enlige, og dermed ikke direkte konfronteret med spørgsmålet.

Figur VI.15: Respondenternes holdning til om børn skal lære grønlandsk. Søjlerne repræsenterer: 1=første generation, 2=anden generation, 3=Nytilflyttede under 40, 4=Nytilflyttede 40 og derover.

I forhold til det foregående spørgsmål er der en langt større gruppe som er uenige og helt uenige i spørgsmålet, og godt 60% af dem der forholder sig til spørgsmålet er negativt eller neutralt indstillet til spørgsmålet, medens omvendt godt 40% er enige eller meget enige. Også i forhold til dette spørgsmål er variationerne mellem første og anden generation meget små. Og markant forskellige fra gruppen af nytilkomne. For sidstnævnte gruppe er det den langt overvejende del som er enige eller meget enige i synspunktet at børn bør lære grønlandsk.

Ligesom ved det foregående spørgsmål ligger der i dette spørgsmål indlejret en indikation på interessen for at blive involveret i det grønlandske samfund, og som sådan indgår det i en samlet vurdering af hvorledes gruppen af grønlændere i Danmark står til rådighed og eventuelt lader sig involvere i en fremtidig udvikling i Grønland.

g) Grupper og gruppekarakteristik

En analyse som den foreliggende, hvor mange såvel kvantitative som kvalitative parametre indgår, kan være vanskelig at overskue. Især kan det være særdeles vanskeligt at sige noget om hvordan, og i hvilket omfang, de enkelte parametre indgår når man skal prøve at vurdere hvilken betydning de måtte have på en eventuel beslutning. Kombinationen af spørgeskema og interviews i den grønlandsbaserede undersøgelse giver en række muligheder for at bruge interviewene som grundlag for tolkningen af de mere begrænsede udsagn som fremlægges via spørgeskemaet.

Blandt de metoder der eksisterer til at skabe en vis overskuelighed over de mange parametre er forskellige former for kvantitative analyser hvor eventuelt sammenfald mellem enkelte parametre og identifikation af parametre som i særligt omfang bidrager til at forklare de variationer der forekommer i analysedataet er især to af betydning.

Den ene metode er en såkaldt "faktor-analyse" hvor de enkelte parametre og deres mulige sam-variation sammenholdes og sammenstilles til et antal faktorer der efterfølgende søges beskrevet ud fra enkelte eller kombination af flere af de indgående spørgsmål.

Den anden metode er en såkaldt "klynge-analyse" hvor ligheder og forskelle i besvarelsesmønstre undersøges med henblik på at se om respondenterne grupperer sig på bestemte måder ud fra hvorledes de besvarer de enkelte spørgsmål.

I forbindelse med den foreliggende analyse har fokus været lagt på faktor-analysen, altså identifikationen af hvilke spørgsmål så at sige peger i samme retning. Gennem analysen er identificeret ialt 7 faktorer, hvor sammenhæng mellem de enkelte faktorer og deres forklaringsgrad fremgår af følgende tabel:

% af varians forklaret af de enkelte faktorer	
Faktor 1	35,96
Faktor 2	26,20
Faktor 3	15,33
Faktor 4	14,06
Faktor 5	13,56
Faktor 6	12,43
Faktor 7	11,35

Tabel VI.05: Sammenhæng mellem faktorer og deres forklaringsgrad. Ved hjælp af faktor 1 kan knap 36% af al variation i analysedataet forklares, medens faktor 2 bidrager med 26,2% o.s.v.

Som det fremgår af tabellen er så meget som muligt af variationen i datamaterialet samlet i den første faktor, og denne faktor er i stand til at beskrive lige omkring en tredjedel af variationerne i datamaterialet. Faktor 2 beskriver en fjerdedel, medens faktor 3 beskriver omkring en sjettedel af variationen, og forklaringsgraden reduceres yderligere når det gælder de sidste faktorer.

En relativ stor del af forklaringen i variationerne lader sig således forklare af de første faktorer, og i de følgende tabeller præsenteres hvilke spørgsmål der har været afgørende for de enkelte faktorer. I hver tabel anføres hvorledes spørgsmålene lyder, samt hvor meget de bidrager med i den enkelte faktor. Værdier på 0,6 og derover betyder at spørgsmålene har stor betydning, medens værdier på 0,5 eller 0,4 har tilsvarende lavere betydning. Og generelt gælder det at værdier under 0,4 ikke rigtig tæller med i opgørelsen. Derfor er den samlede oversigt over værdier kun medtaget ved beskrivelsen af den første faktor. I oversigten er de blå nuancer brugt til at vise "positive sammenhænge". Tager vi eksempelvis det allerførste spørgsmål: "Hvor ofte har du kontakt med familie eller venner i Grønland", så er det et spørgsmål der for det første er med til at give en stor forklaring af faktor 1, og samtidig at jo oftere kontakt der anføres, desto større betydning har spørgsmålet. I den nederste del af tabellen er nogle værdier

markeret med rødt. Det drejer sig om negative værdier, d.v.s. svar som har omvendt sammenhæng, altså jo større værdier, desto mindre betydning. Tag eksempelvis spørgsmålet "Hvilken tilknytning føler du til Grønland", så angiver værdien -0,445 at spørgsmålet er vigtigt (fordi den absolutte værdi er over 0,4), men at der er en omvendt sammenhæng, d.v.s. jo mindre tilknytning der har været angivet, desto større betydning har den som forklaring.

Beskrivelse af faktor 1		
Spørgsmål	Variabel	Faktor 1
Hvor ofte har du kontakt med familie eller venner i Grønland?	stnd_Spm27_1	0,662
Fritidsaktiviteter/kulturelle tilbud i Grønland er ikke gode nok	stnd_Spm35_3	0,648
Der mangler faglige udfordringer og fagligt miljø i Grønland	stnd_Spm35_4	0,614
Det bekymrer mig at mine børn skal vokse op i det grønlandske samfund	stnd_Spm35_7	0,585
Hvor vigtigt er det for dig at have kontakt til dine grønlandske rødder?	stnd_Spm27	0,575
Børnepasningstilbud i Grønland er ikke gode nok	stnd_Spm35_1	0,566
Det bekymrer mig at mine børn skal gå i den grønlandske folkeskole	stnd_Spm35_8	0,527
Har du tidligere taget en uddannelse i Grønland?	stnd_Spm17	0,526
Hvilken tilknytning føler du til Danmark?	stnd_Spm29_2	0,474
Føler du dig som grønlænder eller som dansker?	stnd_Spm28	0,191
Grønland er et godt sted for børn at vokse op	stnd_Spm34_2	0,159
Hvor gammel er du	stnd_Spm1	0,116
Har planerne om minedrift, et aluminiumsværk og andre store projekter indflydelse på om du vil flytte eller ej?	stnd_Spm32_2	0,083
Jeg savner naturen og/eller fritidsaktiviteterne i Grønland	stnd_Spm34_3	0,070
Jeg ønsker at være med til at skabe fremgang i Grønland, økonomisk/kulturelt	stnd_Spm34_5	0,045
Hvilken civilstatus har du	stnd_Spm3	0,020
Hvilken uddannelse er din højest fuldførte?	stnd_Spm18	0,007
Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn: Det er vigtigt at kunne være sammen med min familie og venner i Grønland?	stnd_Spm34_1	(0,051)
Kan du lide at bo i Danmark?	stnd_Spm30	(0,224)
Hvor ofte er du sammen med danske venner?	stnd_Spm31	(0,261)
Har du tidligere taget en uddannelse i Danmark?	stnd_Spm16	(0,422)
Hvilken tilknytning føler du til Grønland?	stnd_Spm29_1	(0,445)

Tabel VI.06: Betydningen af de enkelte spørgsmål for beskrivelsen af faktor 1.

Spørgsmål om kontakt til venner og familie i grønland, usikkerhed om fritidsaktiviteter, mangel på faglige udfordringer, børnenes opvækst og kontakt til de grønlandske rødder er således nogle af de vigtigste faktorer i forhold til vurderingen af Grønland som et sted man er knyttet til, og eventuelt ville søge til i forbindelse med muligt fremtidigt job. Og spørgsmål om uddannelse i Danmark og tilknytning til Grønland har omvendt betydning, altså jo mindre uddannelse i Danmark, desto større tiltrækning til Grønland. Hvad der forekommer helt mærkværdigt er spørgsmålet om tilknytningen til Grønland som øjensynlig har samme funktion.

Skal man forsøge at sammenfatte hvilke faktorer der bidrager til beskrivelsen af faktor 1 er det mange forskellige faktorer der spiller ind, men i høj grad spørgsmål om følelser og fornemmelser overfor situationen i Grønland som dominerer, og herunder netværksrelationer og familieforhold som spiller en væsentlig rolle.

For de øvrige 6 faktorer er der i den følgende tabel udeladt alle værdier under den absolutte værdi på 0,4 for at skabe større overskuelighed, idet det kun er de højere værdier som spiller en afgørende rolle for udfaldet.

Hvor faktor 1 i høj grad pegede på "fornemmelser" for levevilkårene i Grønland, så handler faktor 2 i højere grad om spørgsmål der vedrører forandringsprocesser og respondenternes mulighed for at bidrage til disse forandringer, herunder uddannelsesspørgsmål som en forandringsparameter.

Faktor 3 handler først og fremmest om børn og opvækst, herunder den rolle som eventuelle negative opvækstbetingelser kan influere på børnene. To af spørgsmålene er formuleret negativt, og derfor resulterer de i negative bidrag fordi respondenterne i

virkeligheden forholder sig til deres modsætning, nemlig antagelsen om at Grønland er et godt sted for børn at vokse op.

Beskrivelse af faktor 2		
Spørgsmål	Variabel	Faktor 2
Jeg ønsker at være med til at skabe fremgang i Grønland, økonomisk/kulturelt	stnd_Spm34_5	0,526
Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn: Det er vigtigt at kunne være sammen med min familie og venner i Grønland?	stnd_Spm34_1	0,523
Jeg savner naturen og/eller fritidsaktiviteterne i Grønland	stnd_Spm34_3	0,518
Hvilken tilknytning føler du til Grønland?	stnd_Spm29_1	0,515
Kan du lide at bo i Danmark?	stnd_Spm30	0,433
Har du tidligere taget en uddannelse i Danmark?	stnd_Spm16	0,422
Har du tidligere taget en uddannelse i Grønland?	stnd_Spm17	(0,419)
Beskrivelse af faktor 3		
Spørgsmål	Variabel	Faktor 3
Grønland er et godt sted for børn at vokse op	stnd_Spm34_2	0,433
Det bekymrer mig at mine børn skal vokse op i det grønlandske samfund	stnd_Spm35_7	(0,536)
Det bekymrer mig at mine børn skal gå i den grønlandske folkeskole	stnd_Spm35_8	(0,545)
Beskrivelse af faktor 4		
Spørgsmål	Variabel	Faktor 4
Hvor vigtigt er det for dig at have kontakt til dine grønlandske rødder?	stnd_Spm27	0,466
Hvor ofte er du sammen med danske venner?	stnd_Spm31	0,436
Beskrivelse af faktor 5		
Spørgsmål	Variabel	Faktor 5
Hvor gammel er du	stnd_Spm1	0,537
Føler du dig som grønlænder eller som dansker?	stnd_Spm28	0,422
Hvilken uddannelse er din højeste fuldførte?	stnd_Spm18	0,416
Hvilken civilstatus har du	stnd_Spm3	(0,464)
Beskrivelse af faktor 6		
Spørgsmål	Variabel	Faktor 6
Hvilken civilstatus har du	stnd_Spm3	0,418
Fritidsaktiviteter/kulturelle tilbud i Grønland er ikke gode nok	stnd_Spm35_3	(0,400)
Beskrivelse af faktor 7		
Spørgsmål	Variabel	Faktor 7
Føler du dig som grønlænder eller som dansker?	stnd_Spm28	(0,533)

Tabel VI.06: Betydningen af de enkelte spørgsmål for beskrivelsen af faktor 2.

For faktor fire er det betydningen af rødderne og vennekredsen der tæller, medens faktor 5 i høj grad er en statusopgørelse over alder, civilstatus og uddannelse, faktor 6 indeholder kombinationen af statusoplysninger om civilstatus og fritidsaktiviteter, fordi civilstatus blandt andet kan relateres til eventuelle fritidsaktiviteter – med og uden børn og ægtefæller. Og endelig handler faktor 7 om respondentens følelse overfor spørgsmålet om at være grønlænder eller dansker.

Det er vigtigt at erindre at de sidste faktorens beskrivelsesværdi er forholdsvis ringe, og at det derfor er faktor 1 til 3 som er de afgørende når relationerne mellem respondenterne og udviklingen i Grønland skal vurderes.

Hvad analysen viser er, at følelser og fornemmelser for situationen i Grønland (faktor 1) er af særdeles stor betydning for holdningerne til det at være grønlænder, og at positive og negative omtaler i eksempelvis pressen kan være af stor betydning for hvorledes disse holdninger. Samtidig spiller spørgsmålet om at kunne bidrage med noget positivt til en udviklingsproces (faktor 2) og således spille en betydningsfuld rolle i denne proces er den anden vigtige faktor som må indtænkes.